

Det illegala kriget mot kriminaliteten

av Bengt-Åke Wennberg

När George Bush förklarade "krig mot terrorismen" gjorde han mänskligheten en otjänst. Det är klart att det är bra att fånga och ta död på Bin Laden. Jag protesterar inte mot det. Jag protesterar mot uttalandet och ordvalet. Detta styrdes av kortsiktiga inrikespolitiska intressen och var synnerligen olyckligt. Detta kräver en förklaring hämtad från filosofi och retorik. Hoppas ni orkar med den innan jag kommer till själva poängen.

Forskaren Michael Tomasello konstaterar i sin bok "Därför samarbetar vi" att människans socialitet skiljer sig från djurens genom att vi begriper, vi tar till oss och har en tendens att handla i enlighet med en så kallad "deontologisk logik". Vi börjar med det redan som mycket små barn. Men det vet vi förstås inte om. Vi bara gör det.

Den deontologiska logiken kallas också pliktens logik. Den behandlar hur vi genom andras beteende och utsagor lär oss att vissa handlingar är tillåtna, andra är obligatoriska, valfria, önskvärda och/eller nödvändiga. Den typ av utsagor som att utropa "krig mot terrorismen" har därför stor

SAMARBETSDYNAMIK AB

Ölsdalen 134, 693 91 Degerfors, telefon 0586 726 126

Email: bengt-ake.wennberg@samarbetsdynamik.se

<http://www.samarbetsdynamik.se>

betydelse för vårt dagliga liv. Inte genom att uttalandet som sådant styr vårt handlande utan genom att det styr andras förväntningar på vårt handlande.

Uttalar man att "Krig mot terrorismen" är legalt så innebär det i praktiken att man anser att det är legalt att kriga mot enskilda människor på jorden var de än befinner sig om de uppfattas som misshagliga (terrorister). Detta är något helt annat än att konstatera att det är legalt att kriga mot en fiende. I ett "riktigt" krig får man bara kriga mot fiendens medborgare. Det mest anmärkningsvärda är således att Bush uttalande gör ett krig mot egna medborgare tillåtet. Därmed blir också Kadaffis och Assads krig mot sin egen befolkning plötsligt legalt. Våra argument mot Assad blir då motsägelsefulla och verkningslösa.

Jag kom att tänka på detta när jag hörde på radioprogrammet Kaliber härom dagen. Jag själv är en riktig mes. Jag är rädd för våld och drar mig till och med undan sporter som innehåller allt för mycket "kamp". Jag skulle nog aldrig kunna vara så heroisk att jag fullföljde mina medborgerliga plikter om jag blev hotad utan att kunna bli effektivt skyddad. Jag tror att många är som jag. Om jag förstod saken rätt från programmet så viker de flesta ner sig – även de samhällsrepresentanter som inte borde göra det. Därmed har vi fått ett dysfunktionellt samhälle som kan komma att domineras av maffiagäng och deras "rättsskipning".

Regeringen har deklarerat "nolltolerans" mot hot och våld. Man menar att hot och våld genast skall beivras och aldrig tillåtas. Det låter bra men fungerar naturligtvis inte om de som skulle agera viker ned sig och förliktar sig på skottsäkra glas, bevakningskameror, flyktvägar etc. Då får vi ett olidligt samhälle.

Som en intervjuad från arbetsförmedlingen påpekade – "Klart att folk blir desperata, arga och aggressiva om man tar ifrån dem deras levebröd och de inte ens ser hur de skall få mat för dagen – skall de bara tyst och stilla lägga sig ner att dö?" Det är förstås inte dessa personer som skall bekrigas. Det är inte dem man skall skydda sig mot – de skall med rätta hjälpas. Det blir vimsigt om vi blandar ihop ur vi bemöter individen med hur vi tar itu med det parallellsamhälle som representeras av individen.

Så är vi då tillbaka till ordvalet. Man får inte bekriga sina egna medborgare. Poängen är inte att de skall övermannas, neutraliseras och helst

försvinna från jordens yta. Poängen med att staten har ett våldsmonopol är att våra representanter skall använda våldsmonopolet för att skapa det mest funktionella samhället, vilket innebär att så många som möjligt av oss kan leva i det – även de misshagliga. Våldet får aldrig bli ett krig. Vi har ju upphävt dödsstraffet i Sverige.

Jag har emellertid full förståelse för de representanter för våldsmonopolet som viker ner sig. Jag tycker inte de kan klandras. De är väl som folk är mest. De förstår med rätta att man lätt riskerar att "nolltoleransen" och beivrandet av våld eskalerar just till det krig man inte vill ha.

Men jag klandrar våra politiker och våra forskare. Man kan inte uttala sig som man gör i Kaliber. Det blir vimsigt och oförståeligt. De borde istället klargöra att vi gemensamt behöver utforska och diskutera andra strategier för att få ett funktionellt samhälle än den "krigslogik" som nu florerar.

Alla politiker tycks emellertid av inrikespolitiska skäl – värvandet av röster – hålla med Bush. De borde istället protestera mot denna argumentation och hjälpa till att formulera en politik som har större chans att leda in i ett funktionellt samhälle än den som dominerar samtalet i dag.